

Söderto nr: 11

Funkishuset

Marken där Funkishuset eller Skyddsvärnet byggdes för att ge skydd till hela ortsbefolkningen i Söderto - Om kriget skulle komma!

Denna gård var Karl-Göran Perssons barn- domshem, han föddes 1894 - död 1975. Som ung var han dragon i det militära i Ystad.

På 1920-talet ägdes det lilla stället av Karl-Göran Perssons syster. Här åkte hon och andra damer från Eslöv dit och använde huset till sommarhus, även en liten söt trädgård hörde till.

Men så i början av 1930-talet tog Karl-Göran det i besittning. Han rev det nyrenoverade husets inredning och satt in bärbara pelare. Trädgården försvann på platsen skulle det visa sig att det byggdes i ett halvt sekel en fästning eller som han själv kallade det Skyddsvärn. Han byggde oavbrutet, man såg för varje dag att fästningen sköt i höjden. Alla sina pengar la han på cement och annat byggmaterial. Han byggde till sig själv, grannar, släkt och till kungen. Till den sistnämnde byggde han ett värdeskåp i väggen att förvara juveler i. Ett kaklat badkar var också till gåva åt kungen. Den östra väggen i huset förstärktes mer än de andra. För det var enligt Karl-Göran från detta håll som anfallet kom. Det var ryssen som var hotet.

Han hade alltid med sig ett häfte som gavs ut av myndigheterna "Om kriget kommer"!

VEM var då Karl-Göran Persson?

Ett original förstås, lite egen säger andra. Men dum var han inte. En liten korpulent man så att säga "satt". Med skrattrynkor i ansiktet och hade lätt för skratt. Barn kunde vara lite rädda för honom och tyckte han såg läskig och farlig ut. Kanske var det hans långa mörka rock som var den mest skrämmande syn. En stor djurvän var han också.

Han arbetade som lantarbetare och var mycket populär hos bönderna, för han var känd att vara stark som en ox. En oerhörd bra arbetskraft, ingen kunde som han bära tunga säckar eller sprida gödsel eller hässa hö.

Till sitt bygge på hemmaplan köpte han cement säckar som han hade på cykeln från Hörby till Söderto. När han blev förbjuden att handla cementen i Hörby gick färden på cykeln till Eslöv. Det hände också att lastbilar från Eslöv med byggmaterial levererade köpen hem till gården. Han gjöt in allt i väggarna, cykelskärmar, däck, zinkspann, boll, rostiga burkar, resår kedjor, potta, trädgårdskorgar och järnvägräls. Listan kan göras lång. Byborna i Söderto behövde aldrig köra till tippen. Utan en sväng förbi Karl-Göran som mottog allt skrot att ha nytta av i framtida bruk. Han hade

sysselsättning från morgon till kväll. Var en inbiten ungarl och hade inte tid att tänka på giftermål, han förblev ogift, kanske inte så konstigt.

Det var en man som de flesta tyckte om, han var social men umgicks inte med någon. Däremot åkte flera personer hem till honom för en liten pratstund. Ibland kunde han bli på lite vresigt humör och bestämde sig för att inte prata med vederbörande om han såg från vägen att någon var på väg hem till honom, som han just då inte kände för att prata med. Då låste han dörren och låtsades inte vara hemma. Vid ett tillfälle hade en man frågat honom gången efter om han inte sett fläskstycket som denne person hängt på dörren. -Näää, det hade han inte sett utan skylde på katterna som måste ha tagit hand om fläsket. Han kunde mycket väl vara med på arrangemang som det ordnades i byaföreningen. Han hade musikbegåvning stora A i sång motsvarande till dagens betyg som är en 5: a. Det sägs att han kunde hela psalmboken utantill. Han var mycket udda men hjälpsam och låg aldrig någon till last.

Karl-Göran cyklade till Kooperativ (föregångaren till Coop) i Hörby för att handla. Han fick både gammalt bröd och korb mycket billigt och gratis ibland.

Karl-Görans sängplats var en lådliknande himlasäng som var upphängd i fäste en bit upp på väggen. För att inte störas av råttorna, som skulle få det svårare att ta sig upp i sängen. Madrass fanns ingen utan istället sov han på halm som byttes ofta.

Det har berättats många historier om Karl-Göran genom tiderna. Några ska jag delge här nedan, man får nog ta det med lite råge. Berättar konsten är ju så fiffig i sig, den späder gärna på eller drar ifrån så ibland kan historien bli helt oigenkännlig. Men som Fritiof Nilsson Piraten en gång uttryckte, ”Det är den senaste versionen som är den sannaste.”

På en gård som han var och hjälpte till med tröskning. Skämtade de andra medarbetarna med honom. De fyllde säckar med så mycket säd att de vägde 150 kg per säck. Karl-Göran tog den ena säcken efter den andra och bar iväg. När allt var klart sa han ”Har ni fler säckar av det här slaget? - di var bra!”

En annan gång hjälpte han en annan bonde att lasta hö. Logen var liten och trång och måste packas ordentligt. Sagt & gjort! Nästa morgon kom bonden ut och såg att logen bara var halvfull. Då hade Karl-Göran packat höet så väl att gaveln på ladan ramlat ut.

Foto: © Bengt Rosenhall

I Knutstorp hade en kviga gått ner sig i ett dike. Man kunde inte på något vis få upp henne. Karl-Göran gick ner i diket, satt sin axel under djuret och lyfte upp henne.

En jul skulle Karl-Göran till julottan i Lyby kyrka. Han var uppe tidigt och cyklade iväg för att vara framme i tid, någon klocka använde han inte. Nu visade det sig emellertid att han kom 2 timmar för tidigt. Klockan var bara 05.00 julottan skulle börja kl. 07.00. Istället för att vänta cyklade han vidare till Äspinge kyrka och deltog i julottan där istället.

Man hade en krigsförbandsövning i närheten (KFÖ) Karl-Göran hade enligt hörsägen tagit kontakt med befälen och undrade om man inte kunde test skjuta på hans fästning. Men de hade naturligtvis inte nappat på detta.

Något han blev riktigt rosenrasande på var om någon nämnde "ålderdomshem" för honom. Sådant skulle han definitivt inte bo på. Det förstod man ganska omgående inte skulle fungera. Kom-

mun folket besökte ändå honom lite då och då för att se om han behövde någon hjälp med mat eller stöttning. Han visade in dem i ett rum där det stod en fint bäddad järnsäng med madrass, kudde och täcke med vita spetslakan. Sa att där gick ingen

nöd på honom, de i tron att han sov där. Istället föredrog han på andra sidan väggen att sova i sin bädd med halm.

På sin fästning gick han oftast upp på taket, längst med ena gaveln var där en lång trappstege. Väl på taket kunde han nöjd stå på sitt livsverk och blicka ut över landskapet. Som herre på sin täppa!

Något som också fick honom på dåligt humör var att föreslå att han skulle sluta bygga. Det fanns inga möjligheter för detta vid 80-års ålder byggde han för fullt och planerade framtida bygge, en balkong var hans tanke på nästa projekt, men döden kom emellan. Han dog 81 år gammal 1975.

Efter Karl-Görans död började släkten leta efter värdepapper. För man kunde inte undvika att ha hört Karl-Göran skryta med hur rik han var. Efter mycket letande hittade man handlingar i en inmurad mjölkkanne, väl gömd bakom några bräder för säkerhetsskull.

Efter hans död blossade en häftig strid upp mellan arvingarna och Hörby kommun. Frågan gällde att riva eller inte riva. Slutligen bestämde länsstyrelsen att släkten inte skulle behöva bekosta rivningen, för det skulle bli alltför besvärligt att riva. Det fick bli Karl-Görans livsverk, fästningen fick stå där den står än idag. Däremot revs boningshuset någon gång på 1980/90-talet.

Låt monument stå kvar över en mycket märklig människa

När han dog sörjde en hel by honom. Sin sista vila har han fått på Lyby kyrkogård, en sten med hans namn som suddats bort, men man har huggit i ett nytt nederst på stenen dock står det bara Karl Persson född 1894 – död 1975. Var blev andra namnet av Göran? Det flög visst bort i all hast, men de flesta vet än idag vem han var.

© av: Bodil Pedersen, Hörby

Källor: Tidningen Allers och privatpersoner.
Foto ©: Bodil Pedersen, Roland Pedersen och Bengt Rosenhall.